

Vmo05:0/2012

22. 08. 2014

Valtionvarainministeriö
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

LAUSUNTO KUNTALAIN HALLITUKSEN ESIITYSLUONNOKSESTA

Kunnan toiminnan käsite (6 §)

Lakiin esitetty kunnan toiminnan käsitteen laajentaminen koskemaan kuntakonsernin toimintaa, yhteistoimintaa jne., on looginen ja perusteltu, sillä se on kunnan toiminnan johtamista kokonaisuutena riippumatta siitä, miten toiminta on organisoitu.

Kunnan tehtävä, järjestämisvastuu ja palvelujen tuottaminen (7-9 §)

On erittäin hyvä asia, että lakiesitykseen on määritelty erikseen järjestämis- ja tuottamisvastuu. Järjestämisvastuusta automaattisesti seuraavaa rahoitusvastuuta jouduttaneen miettimään uudelleen sote-rakennelakiratkaisun jälkeen.

Kuntatalousohjelma (12 §)

Lakiluonnokseen esitetty kuntatalousohjelma on hyvä uudistus ja väline kuntien talouden ja rahoitusaseman tarkasteluun. Koko kuntatalous huomioitaisiin nykyisestä menetelmästä poiketen ottamalla huomioon lakisääteisten tehtävien lisäksi kuntien itsehallintonsa nojalla itselleen ottamat tehtävät

Kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttaminen (15 §)

Kuntavaalien toimittamisen siirtäminen huhtikuuhun ja valtuuston toimikauden alkamisen muutos kesäkuuhun on perusteltua kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman käsittelyn ja päättämisen kannalta.

Valtuuston kokoa koskeva sääntely (16 §)

Ei huomautettavaa.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevat ehdotukset (5 luku)

Valtuustolle on annettu laaja harkintavalta suoran demokratian laajuuden ja muodon suhteen, laissa annetaan esimerkkiluettelo osallistumis- ja vaikuttamistavoista ja keskeiseen asemaan nostetaan käyttäjälähtöinen osallistuminen ja vaikuttaminen. Esitys onkin pääosin hyvä ja kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen on kannatettavaa. Lainsäädännössä tulisi huomioida kuntien resurssien riittävyys ja osaamisen varmistaminen kun otetaan käyttöön uusia vaikuttamiskanavia.

HÄMEENKATU 9
BOX 50 FIN-15111 LAHTI

PHONE +358 3 871 940
FAX +358 3 8719 411

Esim. uusien ICT-ratkaisujen käyttöönotto ei yleensä tapahdu kustannusneutraalisti.

Kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoiset organisointitavat (31, 34, 37 ja 38 §)

Kunnan toimielinten osalta laki antaa kunnanvaltuustoille harkintavaltaa kunnan toimielinorganisaation rakentamiseen. Myös valtuustonpuheenjohtajan, kunnanhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat sekä lautakuntien ja valiokuntien puheenjohtajien toimiminen päätoimisena tai osa-aikaisena luottamushenkilönä antaa mahdollisuuden kunnalle rakentaa sille tarkoituksenmukaisimman päätöksentekojärjestelmän.

Kuntastrategia (39 §)

Kuntastrategian pakollisuus ohjaa kuntia pitkäjänteisempään talouden ja toiminnan suunnitteluun. Kunnan kokonaisjohtaminen on helpompaa laajan ja yhtenäisen kuntastrategian avulla. Kunnan talousarviossa päätettyjen tavoitteiden ja määrärahojen perustuminen kuntastrategiaan lisää strategian vaikuttavuutta ja merkitystä. Kuntastrategian sovittaminen yhteen alueen muiden strategioiden kanssa, erityisesti seutukuntien kilpailukyvyn kannalta merkittävien strategioiden yhtensovittaminen on tärkeää.

Kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät (40 ja 41 §)

Lakiluonnokseen on tehty lisäys siitä, että kunnanhallitus edustaa työnantajaa ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikan toteuttamisesta. Tehty lisäys selkeyttää vakiintunutta käytäntöä, jossa kunnanhallituksen on katsottu olevan työnantajaa edustava taho.

Johtajasopimus (43 §)

Ei huomautettavaa.

Omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevat ehdotukset (6, 47–49 §)

Kuntakonsernin omistajaohjauksen merkityksen korostaminen lisäämällä säännökset kuntalakiin on tärkeää. Kunnat ovat erilaisia ja ne tuottavat palveluitaan hyvin erilaisin konsernirakentein.

Kuntien yhteistoimintaa koskevat ehdotukset (8 luku)

Kuntien yhteistoiminnasta annetaan selkeät reunaehdot kuntien välisen yhteistoiminnan järjestämiselle ja sopimuksien laadinnalle. Lisäksi 51 § selkeyttää kuntien yhteistoiminnan suhdetta julkisista hankinnoista annettuun lakiin.

HÄMEENKATU 9
BOX 50 FIN-15111 LAHTI

PHONE +358 3 871 940
FAX +358 3 8719 411

Luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetut muutokset, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevat ehdotukset (74 § 1 ja 4 mom.)

Esitetyt säädökset, ettei kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevan henkilö olisi vaalikelpoinen kunnanhallituksen puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi ovat perusteltuja. Säädökset vähentävät osaltaan kunnanhallituksen toimintakykyyn liittyviä ongelmia.

Päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevat ehdotukset (81 ja 82 §)

Päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevat ehdotukset ovat selkeitä. Ehdotetut parannukset parantavat luottamushenkilön asemaa huomattavasti.

Sidonnaisuuksista ilmoittamisesta (85 §)

Sidonnaisuuksista ilmoittaminen on perusteltua. Sidonnaisuusrekisterin ylläpitäminen lisää omalta osaltaan hallinnon avoimuutta ja luotettavuutta.

Kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevat ehdotukset (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)

Ei huomautettavaa.

Otto-oikeuden rajaaminen kunnanhallitukselle (93 §)

Ehdotus otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle vähentää byrokratiaa ja korostaa kunnanhallituksen vastuuta kunnan hallinnosta ja taloudesta.

Toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevat ehdotukset (99 – 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaiseminen tietoverkossa (109, 110 ja 141 §)

Ehdotukset ovat oikeansuuntaisia ja perusteltuja, kun huomioidaan tietotekninen kehitys ja parantuneet valmiudet tiedon jakamiseen.

Alijäämän kattamisvelvollisuus määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottaminen kuntayhtymiin (111 §)

Alijäämien kattamisvelvoite on hyvin perusteltu ottaen huomioon julkisen talouden kestävyysvajeen. Kattamisvelvollisuuden laajentaminen koskemaan kuntayhtymiä parantaa kuntatalouden tasapainottamispyrkimyksiä.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arvioimismenettely (119 ja 120 §)

HÄMEENKATU 9
BOX 50 FIN-15111 LAHTI

PHONE +358 3 871 940
FAX +358 3 8719 411

Reunaehdot ja säädökset ovat yhdenmukaiset alijäämän kattamisvelvoitteen kanssa ja kriteerit vastaavat nykyistä säätelyä, joten esitys on perusteltu.

Tarkastuslautakuntaa koskevat ehdotukset (122 §)

Päätehtävinä säilyvät edelleen hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen, arviointi ja muut tehtävät. Ehdotuksessa korostuu tarkastuslautakunnan tehtävä nimenomaan tuloksellisuuden arvioinnissa, johon ei kuulu operatiivisen toiminnan arviointi. Lisäksi ehdotuksessa nousee korostetusti esille tarkastuslautakunnan riippumaton rooli kunnanhallituksesta, mitä voidaan pitää perusteltuna parannuksena.

Tilintarkastus (123 §)

Tilintarkastusyhteisön valitseminen enintään kuudeksi tilikaudeksi lisää tarkastustoimintaan jatkuvuutta valtuustokausien välille.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeus (125 §)

Tilintarkastajan tietojensaantioikeuden laajentaminen koskemaan myös kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden hallussa olevia asiakirjoja, parantaa tilintarkastajan mahdollisuuksia hoitaa tehtävänsä.

Kunnan toimintaa markkinoilla koskevat ehdotukset, kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittaminen, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoite (15 luku)

Esitetty käytäntö selkeyttää nykyistä tilannetta ja on hyvin perusteltu.

Lakiluonnoksen rakenne ja siirtymäsäännökset

Maakuntien liittojen osalta kuntalakiin tulisi lisätä alueiden kehittämisestä annetun lain mukaisen maininta liittojen roolista. Lisäksi kuntalakiin tulisi kirjata alueiden kehittämislain 34 §:n mukainen kuulemisvelvollisuus, joka koskee maakuntaohjelman asemaa sekä päätöksiä valtion palveluiden järjestämisestä. Nykyisen kuntalain 86 a §:ssä on säädökset maakunnan liiton toimielinten kokoonpanosta ja valinnasta. Ne on tarkoitus siirtää ilman asiallisia muutoksia alueiden kehittämisestä annettuun lakiin. Em. säädösten tulee olla kuntalaissa siihen asti kun ne on tosiasiallisesti kirjattu toiseen lakiin.

HÄMEENKATU 9
BOX 50 FIN-15111 LAHTI

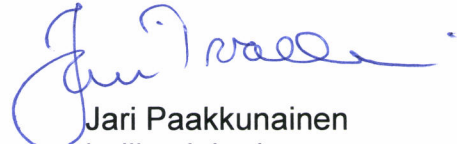
PHONE +358 3 871 940
FAX +358 3 8719 411

Lahdessa 19. päivänä elokuuta 2014

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Jari Parkkonen
maakuntajohtaja

Jari Paakkunainen
hallintojohtaja

LIITE Päijät-Hämeen liiton maakuntahallituksen päätös 18.8.2014 § 128

HÄMEENKATU 9
BOX 50 FIN-15111 LAHTI

PHONE +358 3 871 940
FAX +358 3 8719 411

LAUSUNTO KUNTALAIN HALLITUKSEN ESYTYSLUONNOKSESTA

Maakuntahallitus

Valtionvarainministeriön kunta- ja aluehallinto-osasto pyytää kunnilta lausuntoa uuden kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta. Lausunnot tulee antaa viimeistään 26.8.2014 mennessä.

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain ja olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmis- telujaostoa: toimielimet ja johtaminen -, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lain valmistelusta ja koordinoitunut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista. Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Lakiluonnoksen mukaan uusi kuntalaki tulisi voimaan 1.1.2015 niin, että mm. toimielimiä ja alijäämän kattamisvelvoitetta koskien on siirtymäsäännökset.

Lakiluonnos löytyy valtionvarainministeriön verkkosivuilta osoitteesta:
http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20140508Lausun/01_HE_kuntalaki.pdf.

Lausuntopyyntö on esityslistan liitteenä.

Maakuntajohtaja:

Maakuntahallitus päättää antaa valtiovarainministeriölle seuraavanlaisen lausunnon:

Kunnan toiminnan käsite (6 §)

Lakiin esitetty kunnan toiminnan käsitteen laajentaminen koskemaan kuntakonsernin toimintaa, yhteistoimintaa jne., on looginen ja perusteltu, sillä se on kunnan toiminnan johtamista kokonaisuutena riippumatta siitä, miten toiminta on organisoitu.

Kunnan tehtävä, järjestämisvastuu ja palvelujen tuottaminen (7-9 §)

On erittäin hyvä asia, että lakiesitykseen on määritelty erikseen järjestämis- ja tuottamisvastuu. Järjestämisvastuusta automaattisesti seuraavaa rahoitusvastuuta jouduttaneen miettimään uudelleen sote-rakennelakiratkaisun jälkeen.

Kuntatalousohjelma (12 §)

Lakiluonnokseen esitetty kuntatalousohjelma on hyvä uudistus ja väline kuntien talouden ja rahoitusaseman tarkasteluun. Koko kuntatalous huomioitaisiin nykyisestä menetelmästä poiketen ottamalla huomioon lakisääteisten tehtävien lisäksi kuntien itsehallintonsa nojalla itselleen ottamat tehtävät

Kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttaminen (15 §)

Kuntavaalien toimittamisen siirtäminen huhtikuuhun ja valtuuston toimikauden alkamisen muutos kesäkuuhun on perusteltua kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman käsittelyn ja päättämisen kannalta.

Valtuuston kokoa koskeva sääntely (16 §)

Ei huomautettavaa.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevat ehdotukset (5 luku)

Valtuustolle on annettu laaja harkintavalta suoran demokratian laajuuden ja muodon suhteen, laissa annetaan esimerkkiluettelo osallistumis- ja vaikuttamistavoista ja keskeiseen asemaan nostetaan käyttäjälähtöinen osallistuminen ja vaikuttaminen. Esitys onkin pääosin hyvä ja kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen on kannatettavaa. Lainsäädännössä tulisi huomioida kuntien resurssien riittävyys ja osaamisen varmistaminen kun otetaan käyttöön uusia vaikuttamiskanavia. Esim. uusien ICT-ratkaisujen käyttöönotto ei yleensä tapahdu kustannusneutraalisti.

Kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoiset organisointitavat (31, 34, 37 ja 38 §)

Kunnan toimielinten osalta laki antaa kunnanvaltuustoille harkintavaltaa kunnan toimielinorganisaation rakentamiseen. Myös valtuustonpuheenjohtajan, kunnanhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat sekä lautakuntien ja valiokuntien puheenjohtajien toimiminen päätoimisena tai osa-aikaisena luottamushenkilönä antaa mahdollisuuden kunnalle rakentaa sille tarkoituksenmukaisimman päätöksentekojärjestelmän.

Kuntastrategia (39 §)

Kuntastrategian pakollisuus ohjaa kuntia pitkäjänteisempään talouden ja toiminnan suunnitteluun. Kunnan kokonaisjohtaminen on helpompaa laajan ja yhtenäisen kuntastrategian avulla. Kunnan talousarviossa päätettyjen tavoitteiden ja määrärahojen perustuminen kuntastrategiaan lisää strategian vaikuttavuutta ja merkitystä. Kuntastrategian sovittaminen yhteen alueen muiden strategioiden kanssa, erityisesti seutukuntien kilpailukyyn kannalta merkittävien strategioiden yhteensovittaminen on tärkeää.

Kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät (40 ja 41 §)

Lakiluonnokseen on tehty lisäys siitä, että kunnanhallitus edustaa työnantajaa ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikan toteuttamisesta. Tehty lisäys selkeyttää vakiintunutta käytäntöä, jossa kunnanhallituksen on katsottu olevan työnantajaa edustava taho.

Johtajasopimus (43 §)

Ei huomautettavaa.

Omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevat ehdotukset (6, 47–49 §)

Kuntakonsernin omistajaohjauksen merkityksen korostaminen lisäämällä säännökset kuntalakiin on tärkeää. Kunnat ovat erilaisia ja ne tuottavat palveluitaan hyvin erilaisin konsernirakentein.

Kuntien yhteistoimintaa koskevat ehdotukset (8 luku)

Kuntien yhteistoiminnasta annetaan selkeät reunaehdot kuntien välisen yhteistoiminnan järjestämiselle ja sopimuksien laadinnalle. Lisäksi 51 § selkeyttää kuntien yhteistoiminnan suhdetta julkisista hankinnoista annettuun lakiin.

Luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetut muutokset, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevat ehdotukset (74 § 1 ja 4 mom.)

Esitetyt säädökset, ettei kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevan henkilö olisi vaalikelpoinen kunnanhallituksen puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi ovat perusteltuja. Säädökset vähentävät osaltaan kunnanhallituksen toimintakykyyn liittyviä ongelmia.

Päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevat ehdotukset (81 ja 82 §)

Päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevat ehdotukset ovat selkeitä. Ehdotetut parannukset parantavat luottamushenkilön asemaa huomattavasti.

Sidonnaisuuksista ilmoittamisesta (85 §)

Sidonnaisuuksista ilmoittaminen on perusteltua. Sidonnaisuusrekisterin ylläpitäminen lisää omalta osaltaan hallinnon avoimuutta ja luotettavuutta.

Kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevat ehdotukset (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)

Ei huomautettavaa.

Otto-oikeuden rajaaminen kunnanhallitukselle (93 §)

Ehdotus otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle vähentää byrokratiaa ja korostaa kunnanhallituksen vastuuta kunnan hallinnosta ja taloudesta.

Toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevat ehdotukset (99 – 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaiseminen tietoverkossa (109, 110 ja 141 §)

Ehdotukset ovat oikeansuuntaisia ja perusteltuja, kun huomioidaan tietotekninen kehitys ja parantuneet valmiudet tiedon jakamiseen.

Alijäämän kattamisvelvollisuus määräajassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottaminen kuntayhtymiin (111 §)

Alijäämien kattamisvelvoite on hyvin perusteltu ottaen huomioon julkisen talouden kestävyysvajeen. Kattamisvelvollisuuden laajentaminen koskemaan kuntayhtymiä parantaa kuntatalouden tasapainottamispyrkimyksiä.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arvioimismenettely (119 ja 120 §)

Reunaehdot ja säädökset ovat yhdenmukaiset alijäämän kattamisvelvoitteen kanssa ja kriteerit vastaavat nykyistä säätelyä, joten esitys on perusteltu.

Tarkastuslautakuntaa koskevat ehdotukset (122 §)

Päätehtävinä säilyvät edelleen hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen, arviointi ja muut tehtävät. Ehdotuksessa korostuu tarkastuslautakunnan tehtävä nimenomaan tuloksellisuuden arvioinnissa, johon ei kuulu operatiivisen toiminnan arviointi. Lisäksi ehdotuksessa nousee korostetusti esille tarkastuslautakunnan riippumaton rooli kunnanhallituksesta, mitä voidaan pitää perusteltuna parannuksena.

Tilintarkastus (123 §)

Tilintarkastusyhteisön valitseminen enintään kuudeksi tilikaudeksi lisää tarkastustoimintaan jatkuvuutta valtuustokausien välille.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeus (125 §)

Tilintarkastajan tietojensaantioikeuden laajentaminen koskemaan myös kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden hallussa olevia asiakirjoja, parantaa tilintarkastajan mahdollisuuksia hoitaa tehtävänsä.

Kunnan toimintaa markkinoilla koskevat ehdotukset, kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittaminen, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoite (15 luku)

Esitetty käytäntö selkeyttää nykyistä tilannetta ja on hyvin perusteltu.

Lakiluonnoksen rakenne ja siirtymäsäännökset

Maakuntien liittojen osalta kuntalakiin tulisi lisätä alueiden kehittämisestä annetun lain mukaisen maininta liittojen roolista. Lisäksi kuntalakiin tulisi kirjata alueiden kehittämislain 34 §:n mukainen kuulemisvelvollisuus, joka koskee maakuntaohjelman asemaa sekä päätöksiä valtion palveluiden järjestämisestä. Nykyisen kuntalain 86 a §:ssä on säädökset maakunnan liiton toimielinten kokoonpanosta ja valinnasta. Ne on tarkoitus siirtää ilman asiallisia muutoksia alueiden kehittämisestä annettuun lakiin. Em. säädösten tulee olla kuntalaissa siihen asti kun ne on tosiasiallisesti kirjattu toiseen lakiin.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.